

**SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HÀ NỘI
ĐỀ CHÍNH THỨC**

**KỶ THI TUYỂN SINH LỚP 10 THPT
NĂM HỌC 2020 – 2021
Đề thi: NGŨ VĂN**

Ngày thi: 17 tháng 7 năm 2020

**Thời gian làm bài: 120 phút, không kể thời gian giao
đề**

Mục tiêu:

Kiến thức: Kiểm tra mức độ đạt chuẩn kiến thức của học sinh cụ thể như sau:

- Kiến thức làm văn, tiếng Việt: phương thức biểu đạt, từ láy, biện pháp tu từ.

Kĩ năng:

- Kĩ năng đọc hiểu văn bản.

- Kĩ năng tạo lập văn bản (viết đoạn văn nghị luận xã hội, viết bài văn nghị luận văn học).

Phần I (6.5 điểm) (ID: 421622)

Viếng lăng Bác là bài thơ ân tình, cảm động của Viễn Phương viết về Bác Hồ kính yêu.

1. Nhận biết

Em hãy cho biết hoàn cảnh ra đời của bài thơ

2. Thông hiểu

Ở khổ thơ thứ hai, tác giả viết:

“Ngày ngày mặt trời đi qua trên lăng.

Thấy một mặt trời trong lăng rất đỏ.”

Chỉ ra một hình ảnh thực và một hình ảnh ẩn dụ sóng đôi với nhau trong hai câu thơ trên. Việc xây dựng cặp hình ảnh sóng đôi đó có tác dụng gì?

3. Vận dụng cao

Hòa trong dòng người vào lăng viếng Bác, nhà thơ Viễn Phương xúc động bày tỏ:

“Bác nằm trong giấc ngủ bình yên

Giữa một vầng trăng sáng dịu hiền

Vẫn biết trời xanh là mãi mãi

Mà sao nghe nói ở trong tim!”

(Ngũ văn 9, tập hai, NXB Giáo dục Việt Nam, 2019)

Bằng một đoạn văn khoảng 12 câu theo phép lập luận diễn dịch, em hãy làm rõ cảm xúc và suy nghĩ của tác giả thể hiện ở khổ thơ trên, trong đó có sử dụng phép nối và câu chứa thành phần biệt lập tình thái (gạch dưới, chú thích rõ từ ngữ dùng làm phép nối và thành phần biệt lập tình thái).

4. Thông hiểu

Nêu tên một văn bản khác trong chương trình Ngữ văn Trung học cơ sở cũng viết về Bác Hồ, ghi rõ tên tác giả.

Phần II (3,5 điểm) (ID: 421629)

Đọc văn bản sau và thực hiện các yêu cầu:

“Chuyện kể, một danh tướng có lần đi ngang qua trường học cũ của mình, liền ghé vào thăm. Ông gặp lại người thầy từng dạy mình hồi nhỏ và kính cẩn thưa:

- Thưa thầy, thầy còn nhớ con không? Con là...

Người thầy giáo già hoảng hốt:

- Thưa ngài, ngài là...

- Thưa thầy, với thầy, con vẫn là đứa học trò cũ. Con có được những thành công hôm nay là nhờ sự giáo dục của thầy ngày nào..."

(Ngữ văn 9, tập một, NXB Giáo dục Việt Nam, 2019)

1. Nhận biết

Xác định phương thức biểu đạt chính của văn bản.

2. Thông hiểu

Câu nói: “Thưa thầy, với thầy, con vẫn là đứa học trò cũ. Con có được những thành công hôm nay là nhờ sự giáo dục của thầy ngày nào...” giúp em hiểu gì về vị danh tướng?

3. Vận dụng cao

Từ cách ứng xử của danh tướng và thầy giáo trong văn bản trên, kết hợp với hiểu biết xã hội, em hãy trình bày suy nghĩ (khoảng 2/3 trang giấy thi) về ý kiến: Cách ứng xử là tấm gương phản chiếu nhân cách của mỗi con người,

HẾT

Ghi chú: Điểm phần I: 1 (0,5 điểm); 2 (1,5 điểm); 3 (3,5 điểm); 4 (1,0 điểm)

Điểm phần II: 1 (0,5 điểm); 2 (1,0 điểm); 3 (2,0 điểm)

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT MÔN NGỮ VĂN – THÀNH PHỐ HÀ NỘI

THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN TAILIEU.COM

Câu	Nội dung
1	1. Phương pháp: căn cứ bài Viếng lăng Bác Cách giải: Hoàn cảnh ra đời bài thơ Viếng lăng Bác: Năm 1976, sau khi cuộc kháng chiến chống Mỹ kết thúc thắng lợi, đất nước thống nhất, lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng vừa khánh thành, Viễn Phương ra thăm miền Bắc, vào viếng lăng Bác. Bài thơ Viếng lăng Bác được sáng tác trong dịp đó. 2. Phương pháp: phân tích Cách giải:

	- Hình ảnh thực: mặt trời (Ngày ngày mặt trời đi qua trên lăng) => Mặt trời của tự nhiên. - Hình ảnh ẩn dụ: mặt trời (Thấy một mặt trời trong lăng rất đỏ) => Mặt trời ẩn dụ cho Bác. => Tác dụng xây dựng cặp hình ảnh sóng đôi: Sáng tạo hình ảnh thực và hình ảnh ẩn dụ sóng đôi: mặt trời trên lăng – mặt trời tự nhiên, mặt trời trong lăng - ẩn dụ cho Bác đã khẳng định Bác đã mang lại ánh sáng chân lí, giúp dân tộc thoát khỏi kiếp sống nô lệ, khổ đau. Hình ảnh ẩn dụ đã vừa khẳng định, ngợi ca sự vĩ đại của Người vừa thể hiện tình cảm tôn kính, biết ơn của cả dân tộc đối với Người. 3. Phương pháp: phân tích, tổng hợp Cách giải: * Giới thiệu về tác giả, tác phẩm, vấn đề nghị luận * Phân tích - Vào đến trong lăng tác giả đã thể hiện niềm thương nhớ, nỗi xót xa khi đứng trước di hài Người: + Tái hiện chân thực khung cảnh yên tĩnh, trang nghiêm trong lăng và dáng vẻ thư thái của Người. Ánh sáng dịu nhẹ như thể nơi đây có sự hiện diện của vàng trắng. Người nằm đó như đang nghỉ ngơi trong giấc ngủ bình yên. + Sử dụng lối nói giảm, nói tránh “giấc ngủ bình yên”. Câu thơ nói lên sự bình yên, thanh thản của Bác Hồ trong giấc ngủ ngàn thu, phải là một người sống có ích, hy sinh cho nước, cho dân, vì thế đến phút cuối người ra đi mà không hề ân hận, tiếc nuối. Vì thế dù đã về cõi vĩnh hằng, người say giấc ngủ ngàn thu mà chúng ta vẫn thấy được sự bình yên, thư thái, thanh thản. Bác vẫn chỉ “ngủ” mà thôi, ý nói là Bác vẫn còn sống mãi cùng chúng ta. + Hình ảnh ẩn dụ “trời xanh”: khẳng định sự bất tử của Bác trong tâm hồn dân tộc. + “Nghe nhói”: gợi nỗi đau đột ngột, bất ngờ, tê tái của một đứa con về muộn, không được gặp Người mà chỉ được ở bên di hài của Người. => Đoạn thơ đã nói được nỗi lòng sâu kín của biết bao thế hệ con người Việt Nam dành cho Bác: lòng biết ơn, sùng kính, niềm thương nhớ, xót xa... * Tổng kết 4. Phương pháp: căn cứ các văn bản đã học Cách giải: - Tác phẩm: Đêm nay Bác không ngủ - Tác giả: Minh Huệ
2	1.

	Phương pháp: căn cứ các phương thức biểu đạt đã học Cách giải: Phương thức biểu đạt chính: Tự sự. 2. Phương pháp: phân tích Cách giải: Câu nói: “Thưa thầy, vớی thầy, con vẫn là đứa học trò cũ. Con có được những thành công hôm nay là nhờ sự giáo dục của thầy ngày đó...” cho ta thấy vị danh tướng là một người rất kính trọng và biết ơn thầy giáo của mình, một người tiêu biểu cho truyền thống “tôn sư trọng đạo” của dân tộc. Đồng thời qua đó cũng cho ta thấy danh tướng là một người rất lịch sự, khéo léo trong giao tiếp. 3. Phương pháp: phân tích, tổng hợp Cách giải: * Giới thiệu vấn đề: Cách ứng xử là tấm gương phản chiếu nhân cách của mỗi con người. * Giải thích vấn đề: - Cách ứng xử là thái độ, hành động của mỗi người trong quan hệ với các cá nhân khác trong xã hội hàng ngày. - Tấm gương phản chiếu ở đây được dùng với ý là sự phản ánh về chính con người thực hiện hành động cư xử. => Cách ứng xử là tấm gương phản chiếu nhân cách của mỗi con người: thái độ, hành động của mỗi người trong quan hệ với người khác hàng ngày sẽ phản ánh phẩm chất, tính cách của mỗi người. * Phân tích, bàn luận vấn đề: - Tại sao nói “Cách ứng xử là tấm gương phản chiếu nhân cách của mỗi con người”? + Mỗi người không tồn tại một cách riêng biệt mà có quan hệ mật thiết với các mối quan hệ trong những tập thể nhất định: gia đình, cơ quan làm việc, xã hội... + Cách chúng ta ứng xử thể hiện tính cách, phẩm chất, kiến thức của chúng ta. Thông thường, những điều chúng ta tiếp thu sẽ được phản ánh ngay trong quá trình chúng ta giao tiếp, học tập. + ... - Cần giao tiếp ứng xử thế nào trong quan hệ với mọi người? Trong quan hệ với mọi người ta cần có thái độ ứng xử khéo léo, hòa nhã, tôn trọng ý kiến, suy nghĩ của những người xung quanh. Lắng nghe và có những góp ý chân thành;... - Chúng ta ứng xử lịch sự, khéo léo, tôn trọng người khác; chúng ta cũng nhận được sự tôn - Phê phán những người ứng xử thô lỗ, cục cằn, thiếu tế nhị...

- Ứng xử có văn hóa là một nét đẹp, là một yếu tố quan trọng và cần thiết trong cuộc sống hiện đại. Ứng xử cho văn hóa không chỉ cho thấy ta là con người có học thức, mà còn tạo nên các mối quan hệ xã hội tốt đẹp. Từ đó ta cũng sẽ dễ dàng thành công hơn những người khác.

- HS lấy dẫn chứng minh họa phù hợp.

* **Liên hệ bản thân và tổng kết vấn đề**